

Кучмістенко О.В., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського рівня),
Сумський державний університет, м. Суми, Україна
Науковий керівник: Бондаренко О.С., к.ю.н.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Загальновідомим фактом є те, що корупція має давню історію і не є новим явищем для країн всього світу, а тому потребує запровадження нових, а головне дієвих підходів до її викорінення. Впливаючи на суспільні відносини, досліджуваний антиправовий феномен порушує їх гармонію, гальмує державотворчі процеси.

На сьогодні, існує об'єктивна необхідність у запровадженні фактичних та ефективних, а не декларативних та формальних реформ, формування політики держави направленої на протидію корупції з пріоритетом на питання підвищення рівня довіри суспільства до держави.

Практична реалізація державної антикорупційної політики в Україні покладається на певні інституції, до компетенції яких входять повноваження, щодо запобігання та боротьби з корупційними відносинами. У нашій державі існують певні структури, які науковці класифікують на органи спеціальної та загальної компетенції. Враховуючи перманентні організаційні реформи у системі антикорупційних інституцій важливим є аналіз системи цих органів, адже саме ці інституції є важливим складовим елементом забезпечення прозорості діяльності суб'єктів публічної влади, робота яких нині викликає неоднозначні оцінки у суспільстві.

Проаналізувавши поняття «корупції» варто зазначити те, що цей антиправовий феномен має соціальну сутність й порушує моральні та правові приписи, а також має давнє історичне підґрунтя, адже виникнення держави супроводжувалося виникненням корупції. Протидія корупції є пріоритетним напрямком внутрішньої політики держави, яка зумовлена як приписами вітчизняного, так і міжнародного законодавства.

Серед етапів становлення антикорупційного законодавства України, можна виділити наступні: загальний (пострадянський, 1991–1995 рр.) етап; спеціальний (1995–2006 рр.) етап; етап імплементації норм міжнародного права (2006–2014 рр.); сучасний (інституційний, 2014 р. – по даний час) етап [1, с. 23]. Загалом, така етапізація свідчить про поступову трансформацію нормативно-правової бази у сфері запобігання та протидії корупції. Особливістю сучасного етапу є активізація формування антикорупційних структур зі спеціальною компетенцією, яка має зумовити збільшення ефективності у протидії цьому антисоціальному

явищу.

Було виявлено, що антикорупційне законодавство поступово удосконалювало систему суб'єктів протидії корупції. На сьогодні, серед органів загальної компетенції, що уповноважені протидіяти корупції, виділяють, зокрема, Верховну Раду України та Кабінет Міністрів України. Серед органів спеціальної компетенції, що уповноважені протидіяти корупції, виділяють наступні: Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро України, Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру, Вищий антикорупційний суд, Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів. Кожен із цих органів має свою нормативно-правову базу, яка регламентує їхню діяльність. Зазначені органи спеціальної компетенції безпосередньо взаємодіють з вищими органами та посадовими особами державної влади, а саме деякі з них є підзвітними, підконтрольними або відповідальними перед Парламентом, Кабінетом Міністрів України або Президентом України.

На сьогодні, складно уявити ефективне ведення державної політики, спрямованої на зменшення рівня проявів корупції, без використання міжнародного досвіду. У проведеному дослідженні ми дослідили практику Швеції та Китаю. Таким чином, приклад Швеції є певним ідеалом країни з упорядкованим питанням протидії корупції, про що свідчить досить вдала політика державної влади, щодо цього проблемного питання. Приклад Китаю засвідчує цілеспрямовану та ефективну антикорупційну політику, особливо після приходу до влади нової політичної верхівки. Досвідних країн є позитивним прикладом для наслідування, але щоб досягти таких високих результатів, потрібно вести тривалу, плідну, послідовну та дієву антикорупційну політику.

На нашу думку, пріоритетними напрямками у сфері протидії корупції є: запровадження відкритого щорічного онлайн звіту, для відкритої, прозорої діяльності НАБУ. Задля того, щоб дізнатися громадську думку, щодо діяльності органу спеціалізованого призначення варто проводити незалежні опитування на сайті відповідного структури; створити об'єднання громадян, які забезпечували б контроль за ситуацією у сфері запобігання корупції на локальному рівні. Крім того, важливим є й удосконалення законодавства; підвищення заробітної плати працівникам органів державної влади, що уповноважені протидіяти корупції; запровадження більш жорсткого кадрового добору, з обов'язковим проходженням поліграфу. Ми також переконані у доцільності посилення покарань за вчинення корупційних кримінальних правопорушень.

Враховуючи викладене вище, ми переконані, у нагальності подальшого оновлення та удосконалення організаційно-правових засад протидії корупції в Україні.

Література

1. Половинкіна Р.Ю. Етапізація та періодизація антикорупційного законодавства в Україні. *Держава та регіони. Серія «Право»*. 2019. № 3(65). С. 22-27.

УДК 343.26(043.2)

Лабик А.Р., здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна
Науковий керівник: Ющик О.І., к.ю.н., доцент

УМОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ОБМЕЖУВАЛЬНИХ ЗАХОДІВ ЩОДО ОСІБ, ЯКІ ВЧИНИЛИ ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО, ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Ефективність застосування норм права залежить не тільки від факту наявності механізму їх реалізації. Не менш важливим чинником залишається доступність та зрозумілість положень чинного законодавства, а також їх однакове тлумачення. Не дивно, що визначальним фактором, завдяки якому стає можливим використання тієї чи іншої правової норми, є усвідомлення її змісту суб'єктами правозастосування. Серед питань у сфері призначення судами України обмежувальних заходів щодо осіб, які вчинили домашнє насильство, та які потребують належного роз'яснення, слід виокремити ті, що пов'язані з умовами застосування вказаних спеціальних заходів кримінально-правового характеру. Розглянемо їх детальніше.

Проаналізувавши статтю 91-1 Кримінального кодексу України, можна виділити кілька умов застосування обмежувальних заходів, серед яких:

- досягнення особою, яка вчинила злочин, пов'язаний з домашнім насильством, вісімнадцятирічного віку;
- призначення покарання, не пов'язаного з позбавленням волі;
- звільнення особи від кримінальної відповідальності з підстав, передбачених кримінальним законодавством;
- звільнення від кримінального покарання [1; 4, с. 51; 5, с. 91].

Розглядаючи першу умову, слід відзначити, що її не слід тлумачити як таку, що виключає можливість впливу на неповнолітнього домашнього кривдника. Так, норми Законів України «Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків» та «Про запобігання та протидію домашньому насильству» стосуються застосування окремих заходів і щодо суб'єктів, молодших за вісімнадцять років. У цілому вони